

Nr 280.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående anslag till upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet under år 1914; given Stockholms slott den 11 april 1913.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet på extra stat för år 1914 bevilja ett förslagsanslag av 187,645 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Axel Schotte.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 april 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikesärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde härefter:

För upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet beviljade 1912 års riksdag på extra stat för år 1913 ett förslagsanslag av 154,000 kronor.

I skrivelse den 5 november 1912 avgav riksförsäkringsanstalten förslag till stat för 1913 och hemställde därvid, att anslaget till kostnad för läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg m. m., vilket anslag i 1912 års stat upptagits till förslagsvis 14,600 kronor och för år 1913 av mig beräknats till 15,000 kronor, samt anslaget till kostnad för ortsombuden, som i 1912 års stat upptagits och av mig för år 1913 beräknats till förslagsvis 37,500 kronor, måtte, med anledning av utvecklingen av riksförsäkringsanstaltens försäkringsverksamhet, höjas, det förra till förslagsvis 19,500 kronor och det senare till förslagsvis 42,000 kronor,

ävensom att anslaget till kostnad för semester- och andra vikariatsersättningar m. m., vilket i 1912 års stat upptagits till förslagsvis 40,755 kronor och av mig för år 1913 beräknats till 45,000 kronor, måtte, av nyssnämnda anledning samt till bestridande av den till omkring 5,000 kronor uppgående kostnaden för inredning och möblering av vissa utav riks försäkringsanstalten för utvidgning av dess ämbetslokal jämlikt nådigt brev den 20 september 1912 förhyrda lägenheter, höjas till förslagsvis 50,000 kronor.

Då det syntes mig uppenbart, att, om ej anstalten skulle hämmas i sin verksamhet, vissa anslag måste höjas utöver vad förut kunnat beräknas, hemställde jag vid ärendets föredragning den 6 december 1912 inför Kungl. Maj:t, att följande stat för riks försäkringsanstalten måtte fastställas för år 1913:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Ålders-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Överdirektören	5,800	2,800	1,000	—	—	9,600
1 byrådirektör	3,400	1,800	400	1,000	—	6,600
1 »	3,400	1,800	400	500	—	6,100
1 sekreterare och ombudsman	3,400	1,800	400	1,000	—	6,600
1 första gradens tjänsteman, registrator...	2,100	1,500	300	1,000	—	4,900
1 första gradens tjänsteman, notarie	2,100	1,500	300	500	—	4,400
1 första gradens tjänsteman, notarie	2,100	1,500	300	—	—	3,900
1 första gradens tjänsteman, notarie	2,100	1,500	300	—	—	3,900
1 överläkare	—	—	—	—	3,000	3,000
1 första vaktmästare	870	450	150	—	—	1,470
1 vaktmästare	675	350	150	—	—	1,175
Kostnad för läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg, då sådant ej skall av arbetsgivare bekostas, åt skadad i anstalten försäkrad samt för andra dylika kostnader, förslagsvis	—	—	—	—	—	19,500
Hyra	—	—	—	—	—	5,600
Kostnad för semester och andra vikariatsersättningar, ersättningar till sakkunniga och biträden inom anstalten, resekostnads- och traktamentsersättningar, rätte-						

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Ålders-tillägg.	Arvode.	Summa.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
gångskostnader, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidningar och tidskrifter, för inköp av böcker och för annonsering, för anskaffning och underhåll av inventarier samt för ljus, vedbrand, städning m. m., förslagsvis ...	—	—	—	—	—	50,000
Kostnad för ordsombuden, förslagsvis	—	—	—	—	—	42,000
Summa kronor	—	—	—	—	—	168,745

Denna min hemställan blev av Kungl. Maj:t genom beslut berörda den 6 december 1912 bifallen.

Dessförinnan hade riksförsäkringsanstalten i skrivelse den 30 september 1912 inkommit med förslag till löneroglering för anstalten, vilket förslag sedermera av Kungl. Maj:t remitterades till lönerogleringskommittén.

Då det var anledning förmoda, att denna fråga, som också innebär anstaltens uppförande å ordinarie stat, under den nu pågående Riksdagens lopp skulle kunna föreläggas Riksdagen, föreslog Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition Riksdagen att i avbidan på den proposition angående löneroglering för riksförsäkringsanstalten, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till Riksdagen, tillvidare beräkna dels till avlöningar och arvoden inom riksförsäkringsanstalten ett ordinarie anslag å 102,700 kronor och dels till omkostnader i övrigt för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet ett ordinarie förslagsanslag å 106,800 kronor.

Då lönerogleringskommittén emellertid icke ännu varit i tillfälle att avgiva det infordrade utlåtandet, kan frågan om löneroglering för riksförsäkringsanstalten uppenbarligen icke föreläggas pågående Riksdag. Anslag för upprätthållande av anstaltens verksamhet under år 1914 bör därför på vanligt sätt begäras av Riksdagen, och har jag fördenskull infordrat uppgift från anstalten å dess anslagsbehov för nämnda år.

Anstalten anför därvid till en början, att dess verksamhet är från år ökat, i följd varav också förvaltningskostnaderna ökat.

Till belysning av utvecklingen utav riks försäkringsanstaltens försäkringsverksamhet meddelar anstalten, att det provisionella antalet arbetare, för vilket kollektiva försäkringar avslutats eller förnyats, uppgått till:

under år 1903	32,091	under år 1908	70,432
» » 1904	30,822	» » 1909	74,394
» » 1905	48,078	» » 1910	78,584
» » 1906	54,297	» » 1911	87,112
» » 1907	63,628	» » 1912	108,630

Även under år 1913 har anstaltens verksamhet haft att uppvisa en fortfarande stark utveckling. Såsom exempel härpå anför anstalten, att antalet utfärdade försäkringsbrev och förnyelsekvitton under första kvartalet 1913 uppgick till 3,893 med ett sammanlagt provisionellt beräknat antal arbetare av 80,238 mot 3,474 med ett arbetarantal av 69,511 under samma tid år 1912.

Antalet anmälda olycksfall utgjorde:

år 1903	135	år 1908	4,181
» 1904	293	» 1909	4,079
» 1905	1,292	» 1910	4,778
» 1906	2,256	» 1911	5,498
» 1907	3,475	» 1912	7,621

Antalet anmälda olycksfall uppgick första kvartalet 1913 till 2,133 mot 1,762 första kvartalet 1912.

Vidkommande staten för år 1914 anser riks försäkringsanstalten *avlöningar och arvoden* till de i staten upptagna befattningshavare böra upptagas till samma belopp som för år 1913 eller 51,645 kronor.

I fråga om kostnaden för *läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg* erinrar riks försäkringsanstalten, att denna kostnad under år 1911 uppgick till i jämnt krontal 12,012 kronor och under år 1912 till 15,688 kronor. Ökningen under år 1912 utgjorde alltså 3,676 kronor. Antager man en lika stor ökning under vardera av åren 1913 och 1914, skulle kostnaden för sistnämnda år uppgå till 23,040 kronor, vilket belopp anstalten anser böra avrundas till förslagsvis 23,000 kronor.

Såsom av den ovan återgivna statistiken framgår, uppgingo de anmälda olycksfallen under år 1912 till ett antal, som med omkring 40 % översteg samma siffra för år 1911. Då det alltså är grundad anledning att förmoda, att kostnaden för läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg skall ökas i den mån, anstalten antagit, har jag icke funnit någon anledning till erinran mot anstaltens förslag i denna del.

Kostnaden för hyra är i 1913 års stat upptagen till 5,600 kronor. Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 20 september 1912 medgivit, att riks försäkringsanstalten må från den 1 april 1913 förhyra ytterligare 4 rum m. m., kommer hyran från och med 1914 — efter avdrag av 400 kronor, som gäldas av barnmorskornas pensionsanstalt — att utgöra 5,800 kronor.

En ökning av denna post med 200 kronor kräves alltså.

Beträffande *kostnaden för ortsombuden* anför anstalten, att denna för år 1911 uppgick till i helt krontal 32,209 kronor och för år 1912 till 37,720 kronor. Ökningen under sistnämnda år utgjorde alltså 5,511 kronor. Med antagande av en lika stor ökning under vartdera av åren 1913 och 1914 skulle kostnaden för sistnämnda år uppgå till 48,742 kronor, vilket belopp anstalten förslagsvis avrundat till 49,000 kronor.

Departements-
chefen.

Arvodet till ortsombud utgår för närvarande med 6 procent av premiebeloppet, dock vad fiskarförsäkringen angår med en krona för varje första gången försäkrad fiskare och eljest med 50 öre för varje försäkrad. Kostnaden för ortsombuden växer således i direkt proportion till utvecklingen av anstaltens verksamhet. Då denna visat så stark stegring som under de sista åren varit fallet, torde det vara lämpligast att beräkna anslaget till det av anstalten föreslagna beloppet.

Kostnaden för semester- och andra vikariatsersättningar m. m. är i staten för år 1913 upptagen till 50,000 kronor.

Vidkommande denna kostnad erinrar anstalten till en början, att de kvinnliga biträdena inom anstalten, som hava ett synnerligen ansträngande och i regel kvalificerat arbete, rättvisligen böra erhålla samma löneförmåner som i andra centrala ämbetsverk, även om de nu icke kunna uppföras å ordinarie stat. Med hänsyn därtill, att de äro befriade från erläggande av pensionsavgift, anser anstalten emellertid av-

löningsbeloppet för var och en av dem böra något minskas, t. ex. med 50 kronor, dock att till följd härav avlöningen icke i något fall må understiga den nu utgående. — Beträffande antalet kvinnliga biträden utgör detta för närvarande tolf. Anstalten meddelar emellertid, att under den närmaste tiden å försäkringstekniska och statistiska byrån kommer att anställas ännu ett biträde, varjämte längre fram under året å skaderegleringsbyrån erfordras ytterligare ett biträde. Under år 1914 torde enligt anstaltens mening försäkringsverksamhetens fortgående utveckling nödvändiggöra anställandet av åtminstone ytterligare ett kvinnligt biträde. Av dessa biträden anser anstalten dock tillsvidare endast tolf böra erhålla sådan anställning, som motsvarar fasta biträdens inom andra centrala ämbetsverk. I enlighet med vad riks-försäkringsanstalten hemställt i ovan omfördälda skrivelse den 30 september 1912, anser anstalten, att åtta av nämnda biträden böra erhålla avlöning efter högre grad och fyra avlöning efter lägre grad. Av nedanstående tabell framgår de avlöningar, som enligt anstaltens förslag med beräkning av ålderstillägg enligt vanliga grunder skulle tillkomma de nu inom anstalten anställda biträdena. Summan av dessa avlöningar skulle uppgå till 18,800 kronor, vartill kommer 3,000 kronor för tre extra kvinnliga biträden.

Då under tio år ingen förstärkning ägt rum i de ordinarie tjänstemännens antal, oaktat ämbetsverkets arbetsbörda under denna tid flerdubblats, är det, anför anstalten vidare, givet att särskilda krav måste ställas å verkets extra tjänstemän. Ett par av amanuenserna hava också ungefär samma tjänstgöringstid som ordinarie tjänstemän och åtnjuta därför, såsom av tabellen framgår, avlöning med högre belopp än eljest är vanligt. En amanuens är närmast under chefen för försäkringstekniska- och statistiska byrån ledare av det statistiska arbetet inom anstalten, en i hög grad krävande uppgift, vilken väl närmast motsvarar det arbete, som eljest brukar anförtros åt en tjänsteman av andra graden. För närvarande äro för riks-försäkringsanstaltens egentliga verksamhet fem amanuenser anställda. Då emellertid avdelningscheferna äro i hög grad nedtyngda av göromål, anser anstalten behovet av en förstärkning av de manliga arbetskrafterna ej längre kunna undanskjutas.

Å varje avdelning erfordras sålunda oundgängligen ännu en amanuens, och vad särskilt angår försäkringstekniska och skaderegleringsbyråerna, är det fråga, om man icke redan under innevarande år måste taga under övertvägande att förstärka ifrågavarande arbetskrafter. Kost-

naden för amanuenserna beräknas, såsom tabellen utvisar, till 18,000 kronor.

Förutom de två ordinarie vaktmästarne är sedan flera år tillbaka en extra vaktmästare med full tjänstgöringstid anställd inom riks försäkringsanstalten. I sammanhang med utvidgningen av anstaltens ämbetslokal erfordras emellertid ytterligare en extra vaktmästare. Kostnaden för dessa vaktmästare beräknas till sammanlagt 1,500 kronor.

Kostnad för biträden inom Riksförsäkringsanstalten.

	Anställd år.	Nuvarande arvode		Arvode för år enligt föreslagen ordinare stat. Kr.	För 1914 av riksförsäk- ringsanstal- ten beräknat arvode å extra stat. Kr.
		för månad. Kr.	för år. Kr.		
1. Kvinnliga biträden.					
<i>Nuvarande kvinnliga biträden.</i>					
1 kvinnligt biträde ¹⁾	1902	155	1,860	2,000	1,950
1 " "	1903	145	1,740	2,000	1,950
1 " "	1907	120	1,440	1,800	1,750
1 " "	1907	120	1,440	1,800	1,750
1 " "	1908	120	1,440	1,800	1,750
1 " "	1908	120	1,440	1,800	1,750
1 " "	1909	120	1,440 ²⁾	1,600	1,550
1 " "	1911	100	1,200	1,600	1,550
1 " "	1912	100	1,200 ²⁾	1,200	1,200
1 " "	1912	75	900	1,200	1,200
1 " "	1913	75	900	1,200	1,200
1 " "	1913	75	900	1,200	1,200
Summa kronor	—	—	15,900	19,200	18,800
<i>Ytterligare erforderliga.</i>					
3 kvinnliga biträden å 1,000 kronor	—	—	—	—	3,000

¹⁾ Kvinnligt biträde uppbär för övertidsarbete 75 öre per timme.

²⁾ Från 1/4 1913.

	Anställd år.	Nuvarande arvode		Arvode för år enligt föreslagen ordinarie stat. Kr.	För 1914 av riks försäkrings- anstalten beräknat arvode å extra stat. Kr.
		för månad. Kr.	för år. Kr.		
2. Amanuenser.					
<i>Nuvarande amanuenser.</i>					
1 amanuens (6 timmars tjänstgöring) ¹⁾	1904	300	3,600	—	3,900
1 amanuens	1905	100	1,200	—	1,800
1 amanuens (närmast under byrådirektören ledare av statistiska arbetet).....	1910	200	2,400	—	3,000
1 amanuens (5 à 6 timmar) ²⁾ ...	1912	175	2,100	—	3,000
1 »	1912	100	ca 1,500	—	1,800
Summa kronor	—	—	10,800	—	13,500
<i>Ytterligare behövliga.</i>					
2 à 3 amanuenser à 1,500	—	—	—	—	4,500
3. Extra vaktmästare.					
1 extra vaktmästare med full tjänstgöring	1909	50	600	—	900
1 ytterligare från 1/5 1913	—	—	500	—	600
Summa kronor	—	—	1,100	—	1,500

¹⁾ För övertidsarbete 1 kr. dock högst 300 kronor per år.

²⁾ Om svårighet möter att erhålla en kvalificerad amanuens med så lång tjänstgöringstid, måste dennes arbete uppdelas på två amanuenser, varvid kostnaden sannolikt ökas.

Till vikariatsersättningar, tillfälliga biträden, övertidsersättning m. m. beräknar anstalten för år 1914 ett belopp av 3,500 kronor. Anstalten meddelar i detta sammanhang, att år 1912 för övertidsersättning utbetalades ett belopp av 1,826 kronor 15 öre samt för vikariatsersättningar 1,392 kronor 70 öre eller tillhoppa 3,218 kronor 85 öre.

Sammanlagda beloppet av kostnaden för amanuenser, kvinnliga biträden, extra vaktmästare och vikariatsersättningar beräknas alltså av anstalten för år 1914 till 44,800 kronor.

Övriga kostnader under ifrågavarande anslagspost, nämligen resekostnads- och traktamentsersättningar, rättegångskostnader, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidningar och tidskrifter, för inköp av böcker och för annonsering, för anskaffning och underhåll av inventarier samt för ljus, vedbrand och städning m. m., uppgingo under år 1912 till kronor 17,186: 69.

På grund av utvidgningen av riks försäkringsanstaltens ämbetslokal kommer kostnaden för uppvärmning, belysning och renhållning att ökas. Jämväl övriga kostnader såsom resekostnader, tryckningskostnader och kostnader för inköp av skrivmaterialier m. m. komma givetvis att stiga i mån av verksamhetens utveckling. Ifrågavarande kostnader anses därför av anstalten för år 1914 ej kunna upptagas till lägre belopp än 20,000 kronor.

Hela kostnaden för semester- och andra vikariatsersättningar m. m. skulle alltså enligt anstaltens förslag upptagas till 64,800 kronor.

Departements-
chefen.

Anstaltens förslag innebär beträffande nu ifrågavarande post en ökning med icke mindre än 14,800 kronor, av vilket belopp större delen skulle användas till höjning av den extra personalens avlöning samt till ökning av denna personal.

Vad då först angår den föreslagna avlöningsförhöjningen för de kvinnliga biträdena med 2,900 kronor och för amanuenserna med 2,700 kronor anser jag det ej lämpligt att under det anstalten står under lönereglering föreslå någon sådan höjning, som alltid kan tänkas bli bindande för framtiden. Vidkommande höjningen för den extra vaktmästaren, så torde denne med det av anstalten föreslagna avlöningsbeloppet 900 kronor icke komma över det arvodesbelopp, som eljest utgår till motsvarande extra befattningshavare med lika lång tjänstetid och full tjänstgöring. Jag har därför icke någon erinran mot riks försäkringsanstaltens förslag i denna del.

Beträffande den ifrågasatta ökningen i antalet kvinnliga biträden och amanuenser är det tydligt, att då verksamheten raskt utvecklas, i första hand de löpande, dels mekaniska och dels mera kvalificerade göromålen skola växa. De äro också i regel av sådan art, att de påkalla snabb behandling och expediering. Jag har även särskilt fäst mig vid den betydande övertidsersättning, som utgått under år 1912 och som tyder på att antalet extra ordinarie arbetskrafter ej varit fullt tillräckligt. Möjligen kan också, därest den av anstalten föreslagna arvodesförhöjningen ej kommer till stånd, denna omständighet föranleda anställandet av ytterligare en amanuens eller biträde, vilket dock

såsom ej bindande vid den blivande löneregleringen synes mig vara att föredraga framför nyssnämnda förhöjning. På grund härav och då det ej synes klart, om ökningen av biträden eller amanuenser erfordras under hela året 1914, har jag ansett de av anstalten för berörda ändamål föreslagna beloppen, tillhoppa 7,500 kronor, kunna beräknas till 6,500 kronor.

Den nya extra vaktmästare, som föreslagits, torde behövas till följd av ökningen i styrelsens lokal och en del åt vaktmästarna anförtrodda expeditionsgöromål.

Mot de i övrigt under förevarande utgiftspost föreslagna höjningarna å vikariatsersättningar m. m. från 3,218 kronor 85 öre, använda år 1912, till 3,500 kronor eller med 281 kronor 15 öre, samt å resekostnads- och traktamentsersättningar m. m. från 17,186 kronor 69 öre, som åtgått under år 1912, med 2,813 kronor 31 öre till 20,000 kronor, anser jag mig ej böra göra någon erinran.

Vid bifall till mitt förslag skulle förevarande anslagspost, i staten för år 1913 upptagen till 50,000 kronor, höjas med 8,200 kronor till 58,200 kronor, vilket i jämförelse med anstaltens förslag innebär en besparing av 6,600 kronor, därav belöper på kvinnliga biträden 2,900 kronor, på amanuenser 2,700 kronor och på arvoden i anledning av ökning i antalet kvinnliga biträden och amanuenser 1,000 kronor.

Sammanfattad under huvudposterna, ter sig riksförsäkringsanstaltens stat för år 1913 och enligt mitt förevarande förslag för år 1914 sålunda:

	1913.	1914.
Avlöningar och arvoden	51,645	51,645
Läkarundersökning m. m.	19,500	23,000
Hyra	5,600	5,800
Ortsombud	42,000	49,000
Semester och vikariatsersättningar m. m.	50,000	58,200
Summa	168,745	187,645

vilket innebär en ökning av 18,900 kronor, men i jämförelse med det i statsverkspropositionen beräknade beloppet en besparing å 21,855 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att för upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet på extra stat för år 1914 bevilja ett förslagsanslag av 187,645 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordna, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen avlätas.

Ur protokollet:

Carl G. Edman.
